

KÄSKKIRI

Kuupäev digiallkirjas nr 154

2019. aasta riiklike loomatauditõrje programmide rakendusmeetmete kinnitamine

Loomatauditõrje seaduse paragrahvi 43³ lõike 4 täitmiseks ning maaeluministri 16. augusti 2018. a määruse nr 48 „Veterinaar- ja Toiduameti põhimäärus“ § 8 lõike 2 alusel:

1. Kinnitan:
  - 1.1 Riiklike loomatauditõrje programmide rakendusmeetmed 2019. aastal (lisatud).
2. Kehtestan rakendusmeetmete täitmiseks järgneva korra:
  - 2.1 Loomatervise ja -heaolu osakonnal koostada riiklike loomatauditõrje programmide rakendusmeetmete alusel nende jaotuskava maakondade lõikes ning edastada see piirkondlikele keskustele läbi dokumendihaldusprogrammi;
  - 2.2 Jaotuskavas mitteplaneeritud uuringute teostamine tuleb eelnevalt kooskõlastada Veterinaar- ja Toiduameti loomatervise ja -heaolu osakonnaga;
  - 2.3 Plaanilised proovid võetakse ja saadetakse laboratooriumisse ajavahemikus 2. jaanuar 2019 kuni 29. november 2019 (välja arvatud TSE ja SAKist tulenevad uuringud ning tapale saadetatavate lindude uuringud salmonellooside suhtes);
  - 2.4 Iga kord enne plaaniliste proovide võtmist kampülobakterioosi või salmonellooside uuringuteks (juhul kui proovide arv ületab 50) teavitab proovi võtja sellest Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi vähemalt üks tööpäev ette ning vähemalt 10 tööpäeva ette enne proovivõttu tuberkuloosi või paratuberkuloosi uuringuteks;
  - 2.5 Proovide võtja saadab proovid Veterinaar- ja Toidulaboratooriumile koos nõuetekohaselt koostatud ja allkirjastatud proovide kaaskirjaga. Proovid peavad olema identifitseeritavad ja seostatavad kaaskirjal oleva tähistusega.
3. Käskkirja täitmise eest vastutavad loomatervise ja -heaolu osakonna osakonnajuhataja ning piirkondlike keskuste juhatajad.

/allkirjastatud digitaalselt/
Olev Kalda
Peadirektori asetäitja

Teadmiseks: Piirkondlikud keskused, Veterinaar- ja Toidulaboratoorium

RIIKLIKE LOOMATAUDITÕRJE PROGRAMMIDE RAKENDUSMEETMED 2019. AASTAL

I Diagnostilised uurimised

1. VEISED

1.1 Veiste tuberkuloos.

1.1.1 Uurimisele kuuluvad karja kõik üle 24 kuu vanused veised (v. a. nuumpullid eraldi asuvates epidemioloogilistes üksustes, keda ei kasutata aretuses ning kes viiakse peale üleskasvatamist tapale)

1.1.2 Aastas uuritakse ligikaudu 1/5 veisekarjadest. Uurimise skeem peab tagama, et viie aasta jooksul tuberkuliinitakse kõik veisekarjad.

(uurimiste arv: 26725 - VVA)

1.1.3. Tuberkuliinile reageerinud veiste hulgas viiakse läbi kontrolltapmisi ja nende lümfisõlmedest tehakse bakterioloogiline külv tekitaja määramiseks **(uurimiste arv: 30*)**

1.1.4 Kõik Kunstliku Seemenduse Keskuse (edaspidi *KSK*) pullid uuritakse üks kord aastas **(Raplamaa 182 pulli uurimise arv on arvestatud koondarvus p 1.1.2 - VVA)**

Maakond	Üle 24kuuseid veiseid 28.10.18	Tuberkuliinimiste arv 2019. aastal (1/5 üle 24kuuste veiste arvust)
HARJUMAA	7331	1466
HIIUMAA	3015	603
IDA-VIRUMAA	2551	510
JÕGEVAMAA	9086	1817
JÄRVAMAA	15481	3096
LÄÄNEMAA	4662	932
LÄÄNE-VIRUMAA	14058	2812
PÖLVAMAA	7664	1533
PÄRNUMAA	17818	3564
RAPLAMAA	10708	2142
SAAREMAA	11827	2365
TARTUMAA	7039	1408
VALGAMAA	6210	1242
VILJANDIMAA	10799	2160
VÕRUMAA	5378	1076
KOKKU	133627	26725

1.2 Veiste enzootiline leukoos

1.2.1 Aastas uuritakse ligikaudu 1/5 veisekarjadest. Uurimise skeem peab tagama, et viie aasta jooksul uuritakse kõik veisekarjad. Valitud karjas uuritakse kõiki üle 24 kuu vanuseid veiseid. Lüpsilehmad uuritakse seroloogiliselt piimaproovidest (ELISA) **(uurimiste arv: 17071 - VVA)**,

ülejäanud veiseid uuritakse seroloogiliselt vereproovidest (ELISA) (**uurimiste arv: 9654 - VVA**)

1.2.2 Kõik KSK pullid uuritakse üks kord aastas seroloogiliselt vereproovidest (ELISA) (**Raplamaa 182 pulli uurimise arv on arvestatud koondarvus p 1.3.1 - VVA**).

1.3.3 Histoloogiliselt uuritakse tapajärgsel kontrollimisel leitud kasvajaid, mis võivad olla põhjustatud veiste enzootilisest leukoosist (**uurimiste arv: 30**)

1.3 Veiste brutselloos

1.3.1 Aastas uuritakse ligikaudu 1/5 veisekarjadest. Uurimise skeem peab tagama, et viie aasta jooksul uuritakse kõik veisekarjad. Brutselloosile uuritakse kõiki veisekarju, mis on hõlmatud leukoosiuuringutega.

1.3.2 Karja kõik üle 24 kuu vanused veised uuritakse seroloogiliselt (v.a nuumpullid eraldi asuvates epidemioloogilistes üksustes, keda ei kasutata aretuses ning kes viiakse peale üleskasvatamist tapale). Lehmade uurimine viiakse läbi seroloogiliselt (ELISA) leukoosi uurimiseks saadetud piimaproovidest (**uurimiste arv: 17071 - VVA**), ülejäänud veiseid uuritakse seroloogiliselt vereproovidest (ELISA) (**uurimiste arv: 9654 - VVA**)

1.3.3 Brutselloosi kahtluse korral uuritakse bakterioloogiliselt aborteerunud looted (uurimiste arv: 30*) või aborteerunud emaslooma vereproov brutselloosi antikehadele (uurimiste arv: 100)

1.3.4 Kõik KSK pullid uuritakse üks kord aastas seroloogiliselt vereproovidest (ELISA) (**Raplamaa 182 pulli uurimise arv on arvestatud koondarvus p 1.3.2 - VVA**).

Maakond	Üle 24kuuseid veiseid 28.10.18	Piimaproovide arv 2019. a uurimiseks brutselloosile ja leukoosile	Vereproovide arv 2019. a uurimiseks brutselloosile ja leukoosile
HARJUMAA	7331	841	625
HIIUMAA	3015	129	474
IDA-VIRUMAA	2551	261	249
JÕGEVAMAA	9086	1545	272
JÄRVAMAA	15481	2636	460
LÄÄNEMAA	4662	231	702
LÄÄNE-VIRUMAA	14058	2005	807
PÕLVAMAA	7664	1213	320
PÄRNUMAA	17818	2118	1446
RAPLAMAA	10708	1252	890
SAAREMAA	11827	1050	1316
TARTUMAA	7039	1068	340
VALGAMAA	6210	715	527
VILJANDIMAA	10799	1488	672
VÕRUMAA	5378	522	554
KOKKU	133627	17071	9654

1.4 Leptospiroos

Kõik KSK pullid uuritakse seroloogiliselt (mikroaglutinatsiooni reaktsiooniga (MAT)) üks kord aastas (**uurimiste arv: 182**) **Raplamaa – 182 - VVA**

1.5 Trihhomonoos

Kõikide KSK pullide spermat uuritakse üks kord aastas (mikrobioloogiline külv spermast tekitaja määramiseks) (**uurimiste arv: 182**) **Raplamaa – 182 - VVA**

1.6 Veiste kampülobakterioos

Kõikide KSK pullide spermat uuritakse üks korda aastas (mikrobioloogiline külv spermast tekitaja määramiseks) **(uurimiste arv: 182) Raplamaa – 182 - VVA**

1.7 Veiste viirusdiarröa

Kõik KSK pullid uuritakse seroloogiliselt üks kord aastas (ag-ELISA). Uuring toimub seerumist **(uurimiste arv: 182) Raplamaa – 182 - VVA**

1.8 Veiste nakkav rinotrahheiit

Kõik KSK pullid uuritakse seroloogiliselt üks kord aastas (ELISA) **(uurimiste arv: 182) Raplamaa – 182 - VVA**

1.9 Veiste paratuberkuloos

1.9.1 Kõik KSK pullid uuritakse seroloogiliselt üks kord aastas (ELISA) **(uurimiste arv: 182) Raplamaa – 182 -VVA**

1.9.2 Kogutakse kudede proove ja kopoproove bakterioloogilise külvi tegemiseks tekitaja määramiseks (diagnoosi täpsustamiseks) **(uurimiste arv: 10*)**

1.10 Veiste spongiformne entsefalopaatia

Seire viiakse läbi juhitud Euroopa Komisjoni rakendusotsuste nr 2009/719, 2011/358/EU suunistest ja OIE eeskirjadest.

1.10.1 Seire jaotus:

a) Inimtoiduks tapetud loomade seire (hädatapetud ja tapaeelse kontrolli käigus ilmnunud haiguste kliiniliste tunnustega loomade seire)

Aju proteaas-resistentse proteiini (PrPRes) määramiseks uuritakse:

- kõigi üle 48 kuu vanuste hädatapetud veiste piklikaju proovid (proove võtavad lepingulised proovivõtjad või järelevalveametnikud);
- kõigi üle 48 kuu vanuste veiste piklikaju proovid, kui veiste suhtes on kohaldatud hädatapmine väljaspool tapamaja (terve loomaga juhtunud õnnetus, mis seoses looma heaoluga välistab tema transportimise tapamajja) ning seejärel loom tuuakse tapamajja (proov võetakse tapamajas);
- kõigi üle 48 kuu vanuste veiste piklikaju proovid, kui veistele on tehtud tapaeelse kontrolli käigus tähelepanekuid õnnetuste või tõsiste füsioloogiliste ja funktsionaalsete probleemide või märkide kohta (loomade heaolu on ohus või loomade seisund võib kahjustada inimeste või loomade tervist, tähelepanu pööratakse EL-i seadusandlusega hõlmatud zoonootiliste ja loomahaiguste avastamisele) (proov võetakse tapamajas).

b) Muul põhjusel kui inimtoiduks tapetud loomade seire (surnud ja hukatud loomade seire)

Aju proteaas-resistentse proteiini (PrPRes) määramiseks uuritakse:

- kõigi üle 48 kuu vanuste veiste piklikaju proovid, kes on surnud või hukatud farmis, transpordi ajal või tapamajas, kuid keda ei ole hukatud seoses epideemiaga, näiteks suu- ja sõrataudiga (proove võtavad lepingulised proovivõtjad või järelevalveametnikud).

c) Veiste spongiformse entsefalopaatia (BSE) suhtes uuritakse veised, kes on sündinud, kasvanud või pärinevad Bulgaariast ja Rumeeniast või kolmandatest riikidest alljärgnevalt:

- * kõigi üle 24 kuu vanuste riskiloomade piklikaju proovid (BSE riskiloomade grupid on kirjeldatud punktis 1.10.1);
- * kõigi üle 30 kuu vanuste tervelt tapetud ja oma tarbeks tapetud veiste piklikaju proovid.

(punktides a, b ja c toodud uurimiste arv: 4000)

1.10.2 Järelevalveametniku poolt looma käitumuslike või neuroloogiliste tunnuste alusel BSE kahtlaseks tunnistatud veise aju (**BSE kliiniline kahtlus**) uuritakse histopatoloogilise (**uurimiste arv: 10***) ja immuunohistokeemilise meetoditega (**uurimiste arv: 10***)

1.10.3 Esmase kiirtestiga kahtlaseks või positiivseks osutunud loomade aju uuritakse täiendavalt immuunohistokeemilise meetodiga (**uurimiste arv: 10***)

1.11 Salmonelloosid

Koproovid bakterioloogiliseks külviks tekitaja määramiseks kogutakse:

- kõikidelt pullidelt enne seemendusjaama või sperma kogumise eesmärgil kasvatatavasse aretuskarja viimist (**uurimiste arv: 100**)
- aastas uuritakse 1/5 veisekarjadest. Uurimise skeem peab tagama, et viie aasta jooksul uuritakse kõiki karju, mille piima soovitakse turustada väljaspool farmi (farmile on antud veterinaartõend 8P), sealhulgas toorpiima otseturustavad veisekarjad uuritakse igal aastal (**uurimiste arv:2208**)

Proovide jaotust vaata lisa 1 tabelis!

Veisekarjast kogutakse proovid vastavalt tabelis toodud skeemile.

Loomade arv karjas	Võetavate proovide arv
Alla 25	Võrdne loomade arvuga karjas
25-100	25
üle 100	28

1.12 Bluetongue

Seire viiakse läbi juhindudes 26. oktoobri 2007. aasta Komisjoni määruse 1266/2007 I lisa suunistest. 2018. a uuritakse Eestis kokku ligikaudu 5% veisekarjadest, kus peetakse vähemalt 10 veist.

Seireproove kogutakse perioodil veebruarist novembrini ning karjade valikul tuleb eelistada karju, mis asuvad võimalike vektorite paljunemiskohtade läheduses (soisemad, vesisemad ja niiskemad piirkonnad).

Käesoleval aastal uuringutega hõlmatud karjade arvud ning uuritavate proovide prognoositavad arvud maakonniti on järgmised:

Maakond	Veisekarjad, kus peetakse vähemalt 10 veist	Uuritavate karjade arv (minimaalne)	Proovide arv 2019
HARJUMAA	112	6	84
HIIUMAA	90	5	70
IDA-VIRUMAA	47	3	42
JÕGEVAMAA	84	5	70
JÄRVAMAA	130	7	98
LÄÄNEMAA	81	5	70
LÄÄNE-VIRUMAA	149	8	112
PÖLVAMAA	70	4	56
PÄRNUMAA	262	14	196
RAPLAMAA	139	7	98
SAAREMAA	246	13	182
TARTUMAA	93	5	70
VALGAMAA	131	7	98
VILJANDIMAA	144	8	112
VÖRUMAA	163	9	126
KOKKU	1941	106	1484

Loomadelt kogutakse proovid vastavalt tabelis toodud skeemile, et tagada haiguse 20% levimuse avastamine 95%-se tõenäosusega.

Loomade arv karjas	Uuritavate loomade arv
10-14	7
15-20	10
21-30	11
31-60	12
61-99	13
100 ja rohkem	14

Veiseid uuritakse seroloogiliselt (ELISA) leukoosi uurimiseks saadetud vereproovidest (**uurimiste arv: 1484 - VVA**)

1.13 Suu- ja sõrataud

10% Bluetongue uuringuteks toodud vereproovidest uuritakse suu- ja sõrataudi kolme serotüübi (A, O ja Asia-1) antikehade esinemisele. Proovid võetakse VTL poolt juhuvalimi printsiibi alusel: iga kümnes proov uuritakse SSTle. (**uurimiste arv: 148**)

1.14 Schmallerbergi haigus

Uuritakse virooloogiliselt (PCR) surnud väärarenguga looted või vasikad, mille puhul on tegemist Schmallerbergi viiruse kahtlusega. (**uurimiste arv: 25**)

2. SEAD

2.1 Sigade tuberkuloos

2.1.1 Kõik KSK ja paarituses kasutatavad kuldid uuritakse allergiliselt üks kord aastas (**uurimiste arv: 269 - VVA**)

Maakond	Tuberkuliinitavate kultide arv 2019. a
HARJUMAA	19
HIIUMAA	1
IDA- VIRUMAA	3
JÕGEVAMAA	28
JÄRVAMAA	5
LÄÄNEMAA	11
LÄÄNE-VIRUMAA	35
PÕLVAMAA	5
PÄRNUMAA	5
RAPLAMAA	-
SAAREMAA	20
TARTUMAA	33
VALGAMAA	3
VILJANDIMAA	83
VÕRUMAA	18
KOKKU	269

2.1.2 Tuberkuliinile reageerinud sigade hulgast tehakse bakterioloogiline külv lümfisõlmedest tekitaja määramiseks (**uurimiste arv: 20***)

2.2 Brutselloos, leptospiroos, sigade klassikaline katk, sigade vesikulaarhaigus, reproduktiiv-respiratoorne sündroom (PRRS) ja Aujeszky haigus

2.2.1 Brutselloosi, leptospiroosi, sigade klassikaline katku, sigade vesikulaarhaiguse, reproduktiiv-respiratoorne sündroomi (PRRS) ja Aujeszky haiguse seroloogiliseks uurimiseks võetakse 2 korda aastas (minimaalselt 4-kuulise vahega) proovid kõikidest karjadest. Loomadelt kogutakse proovid vastavalt tabelis toodud skeemile, et tagada haiguse 10% levimuse avastamine 95%-se tõenäosusega (**uurimiste arv: 2892 proovi kaks korda aastas, kokku 5784 proovi - VVA**).

2.2.2 Kõik KSK kuldid uuritakse seroloogiliselt kaks korda aastas (**uurimiste arv: 97 proovi kaks korda aastas, kokku 194 proovi - VVA**)

Käesoleval aastal on uuringutega hõlmatud sigade põhikarjade arvud ning võetavate proovide prognoositavad arvud maakonniti järgmised (punkt 2.2.1 + punkt 2.2.2):

Maakond	Uuritavaid karju	Proove 2019. a ühel võtmiskorral
HARJUMAA	5	145
HIIUMAA	1	8
IDA-VIRUMAA	5	101
JÕGEVAMAA	10	224
JÄRVAMAA	4	76
LÄÄNEMAA	3	74
LÄÄNE-VIRUMAA	29	731
PÕLVAMAA	9	248
PÄRNUMAA	5	72
RAPLAMAA	5	92
SAAREMAA	8	231
TARTUMAA	10	236
VALGAMAA	8	103
VILJANDIMAA	14	427
VÖRUMAA	9	221
KOKKU	125	2989

Täpsem proovide jaotus on lisis 2.

2.2.3 Brutselloosi kahtluse korral uuritakse bakterioloogiliselt aborteerunud looted (uurimiste arv: 30*) või aborteerunud emaslooma vereproov brutselloosi antikehadele (uurimiste arv: 100)

2.3 Sigade Aafrika katk metssigadel

2.3.1. Sigade Aafrika katku uuringud kitsendustega aladel.

Euroopa Komisjoni rakendusotsuse 2014/709 lisa II ja III osas loetletud piirkondadest kütitud metssead uuritakse kõik sigade Aafrika katkule.

Rakendusotsuse lisa I osas loetletud piirkondades kütitud metssigadest uuritakse ligikaudu 50% ning lisaks need, keda soovitakse I tsoonist välja viia (olenemata sihtkoha tsoonist/tervisestaatusel). Proove uuritakse virooloogiliselt (PCR) ning juhtudel, kui antud piirkonnas on juba sigade Aafrika katk diagnoositud siis lisaks ka seroloogiliselt (ELISA).

2.3.2. Hukunud metssigade uurimine

Sigade Aafrika katkule uuritakse virooloogiliselt (PCR) ja vajadusel seroloogiliselt (ELISA) (seroloogiliselt uuritakse juhul kui antud piirkonnas on juba sigade Aafrika katku diagnoositud) kõik surnuna leitud metssead. Värsketelt korjustelt võetakse organmaterjal (tonsillid, põrn, lümfisõlmed, neer), lagunenud korjustelt võetakse toruluu (reieluu).

(punktides 2.3.1 ja 2.3.2 toodud prognoositav uurimiste arv kokku: 8000)

2.4 Sigade Aafrika katk kodusigadel

2.4.1 Sigade Aafrika katku **uuringud seakarjades**

Viroloogiliselt (PCR) testitakse sigade Aafrika katku suhtes:

a) karjast leitud seakorjused – igal nädalal uuritakse karjas kaks esimest värsket (kuni 36 tunni jooksul surnud üle 2 kuu vanust) seakorjust. Karjast leitud seakorjustelt proovivõtmise kord peab olema kirjeldatud loomapidaja bioohutuskavas, mis kiidetakse heaks VTA poolt

b) sigade Aafrika katku kahtlusega sead (nii surnud kui ka elussead).

Karjast leitud värsketelt seakorjustelt ja sigade Aafrika katku kahtlusega surnud sigadelt võetakse eelkõige organproovid ning lisaks võimalusel ka vereproovid.

Kui organproove ei ole võimalik võtta (lagunenud korjus), siis võetakse toruluu (reieluu).

2.4.2 Sigade Aafrika katku **uuringud kitsendustega aladel**

2.4.2.1 Euroopa Komisjoni rakendusotsuse 2014/709 lisa I, II ja III osas loetletud piirkondadesse jäävaid seafarme kontrollitakse 2-4 korda aastas. Järelevalve sageduse määramisel arvestatakse seafarmi tootmiseesmärki, tootmistüüpi, liikumiste sagedust ja iseloomu, farmis rakendatavate bioohutusmeetmete taset ja muid tegureid, mis mõjutavad sigala riskitaset.

Seafarmides sigade Aafrika katku uuringute teostamisel järgitakse EK otsuse 2003/422/EÜ lisa IV peatüki A osas sätestatud kontrolli- ja proovivõtumeetodeid. SAKV viroloogiliseks (PCR) uurimiseks võetakse vereproovid üle 60 päeva vanustelt sigadelt. Valimi koostamisel lähtutakse sigade Aafrika katku tõrje tegevusjuhendi punktis 3.3 kirjeldatud põhimõtetest. Karjast võetakse proove kõikidest üksustest sõltuvalt seal peetavate sigade arvust nii, et 10%-ne seroreageerivus oleks avastatav 95%-se tõenäosusega.

Proovide võtmisel lähtuda lisast “Karjast võetavate proovide arv SAKV viroloogiliseks uurimiseks”.

Valimisse tuleb võtta sead järgmistest sihtrühmadest:

- haiged või anorektilised sead;
- kinnitatud puhangukohtadest või taudikahtlastelt aladelt hiljuti sisseostetud sead;
- sead, keda on peetud allüksustes, mida on hiljuti külastanud kõrvalised isikud;
- sead, keda on küll seroloogiliselt juba testitud aga testide tulemused ei anna alust SAKi välistada ja nendega kokkupuutes olnud sead;
- sead, kes on hiljuti haiged olnud ja tervenened.

Proovivõtt ühendatud punktis 2.2.1 võetavate proovidega lähtuvalt lisas 2 olevale jaotusele.

2.4.2.2 Euroopa Komisjoni rakendusotsuse 2014/709 lisa II ja III osas loetletud piirkondadesse jäävaid seakarju tuleb viroloogiliselt (PCR) uurida juhul kui karjast (mis ei kuulu uurimise alla punkti 2.4.2.1 kohaselt) soovitakse elussigu liigutada nii piirkonna siseselt kui ka piirkonnast välja (sh ka tapamajja veetavate loomade uuringud). Uurimine peab toimuma 15 päeva jooksul enne loomade transporti.

(punktis 2.4 toodud prognoositav uurimiste arv kokku: 10 000)

2.5 Sigade klassikaline katk metssigadel

Sigade klassikalise katku suhtes uuritakse seroloogiliselt (ELISA) kõik kütitud metssead **(uurimiste arv: 7000)**.

2.5.1. Hukkunud metssigade uurimine

Sigade klassikalisele katkule uuritakse organeid viroloogiliselt (PCR) ja vajadusel verd seroloogiliselt (ELISA) kõik surnuna leitud metssead. Värsketelt korjustelt võetakse organmaterjal (tonsillid, põrn, lümfisõlmed, neer) **(uurimiste arv: 150)**

2.7 Salmonelloosid

Kogutakse koproproovid bakterioloogiliseks külviks tekitaja määramiseks.

Aastas uuritakse ligikaudu 1/5 seakarjadest. Uurimise skeem peab tagama, et viie aasta jooksul uuritakse kõik seakarjad, kus loomi soovitakse turustada väljapoole farmi ning kus peetakse vähemalt 10 siga (**uurimiste arv: 348**)

Proovide jaotust vaata lisa 1 tabelis!

Proovid kogutakse vastavalt tabelis toodud skeemile.

Aretussigadelt karjast võetavate proovide arv:

Loomade arv karjas	Võetavate proovide arv
10-14	7
15-20	10
21-30	11
31-60	12
61-99	13
100 ja rohkem	14

Nuumsigadelt karjast võetavate liit-koproproovide arv

Loomade arv karjas	Võetavate liit-koproproovide arv
10-14	7
15-20	10
21-30	11
31-60	12
61-99	13
100 ja rohkem	14

3. LAMBAD; KITSED

3.1 Brutselloos

3.1.1 Ametlikult brutselloosivaba riigi staatuse säilitamiseks uuritakse aastas ca 10% juhuslikult valitud lamba- ja kitsekarjadest. Seire hõlmab karju kus on 50 ja rohkem looma. Selliste lamba- ja kitsekarjade üldarvud ning käesoleval aastal uuringute hõlmatud karjade arvud maakonniti on järgmised:

Maakond	Karjade arv, kus peetakse vähemalt 50 lammast/kitse	2019 aastal uuritavate karjade arv	Uuritavate loomade arv
HARJUMAA	23	3	42
HIIUMAA	16	2	28
IDA-VIRUMAA	12	2	28
JÕGEVAMAA	8	1	14
JÄRVAMAA	16	2	28
LÄÄNEMAA	19	2	28
LÄÄNE-VIRUMAA	19	2	28
PÕLVAMAA	24	3	42
PÄRNUMAA	45	5	70
RAPLAMAA	22	3	42
SAAREMAA	70	7	98
TARTUMAA	27	3	42
VALGAMAA	15	2	28
VILJANDIMAA	29	3	42
VÖRUMAA	40	4	56
KOKKU	385	44	616

Valitud karjades uuritakse üle 6 kuu vanuseid loomi. Loomadelt kogutakse proovid vastavalt tabelis toodud skeemile, et tagada haiguse 20% levimuse avastamine 95%-se tõenäosusega (**proovide arv: 616 -VVA**).

Loomade arv karjas	Uuritavate loomade arv
50-60	12
61-99	13
100 ja rohkem	14

3.1.2 Bakterioloogiliselt uuritakse kõik aborteerunud looted, mille puhul on tegemist brutselloosi kahtlusega.*

3.2 Skreipi

3.2.1 Muul eesmärgil kui inimtoiduks tapetud lammaste ja kitsede seire

Aju proteaas-resistentse proteiini (PrPRes) määramiseks uuritakse:

Valimi alusel üle 18 kuu vanuste (või neil peab olema enam kui kaks igemest väljunud jäävlõikehammast) surnud või hukatud lammaste ja kitsede piklikaju, kuid keda ei tapetud inimtoiduks ega loomataudi likvideerimise käigus.

(Lammaste uurimiste arv: 500, kitsede uurimiste arv: 100 – lepingulised proovivõtjad või järelevalveametnikud)

3.2.2 Järelevalveametniku poolt looma kliiniliste tunnuste alusel skreipi kahtlaseks tunnistatud looma aju uuritakse histopatoloogilise (**uurimiste arv: 10***) ja immuunohistokeemilise meetoditega (**uurimiste arv: 10***)

Punkt 3.2 proovide jaotus 2019

Maakond	Lammaste arv 28.10.2018 seisuga	Skreipi uurimine lammastelt (ajuproove)	Kitsede arv 28.10.2018 seisuga	Skreipi uurimine kitsedelt (ajuproove)
HARJUMAA	4451	29	294	6
HIIUMAA	3691	24	181	4
IDA-VIRUMAA	1518	10	509	10
JÕGEVAMAA	1480	9	143	3
JÄRVAMAA	2744	18	327	7
LÄÄNEMAA	4591	29	216	4
LÄÄNE-VIRUMAA	5981	38	396	8
PÖLVAMAA	4876	31	396	8
PÄRNUMAA	7545	48	832	17
RAPLAMAA	6643	43	228	5
SAAREMAA	13993	90	310	6
TARTUMAA	4384	28	204	4
VALGAMAA	4087	26	178	4
VILJANDIMAA	5193	33	138	3
VÕRUMAA	6859	44	562	11
KOKKU	78036	500	4914	100

3.3 Hirvlaste krooniline kurtumushaigus (CWD)

Seire viiakse läbi juhindudes 30. oktoobri 2017. aasta Komisjoni määruse (EL) 2017/1972 suunistest. Kroonilise kurtumustõve seire programm hõlmab tehistingimustes peetavaid ja metsikuid hirvlasi kogu Eesti territooriumil. Uuritavad loomaliigid on: põdrad, hirved ja metskitsed. Kõik valitud hirvlased peavad olema üle 12 kuu vanad. Vanust hinnatakse hammaste, nähtavate suguküpsuse tunnuste või muu usaldusväärse teabe alusel. Igalt valitud loomalt võetakse ajutüve obex-piirkonna proov ning seda testitakse TSE esinemise suhtes. Kui on võimalik, võetakse lisaks üks järgmistest proovidest: neelutagused lümfisõlmed, mandlid või muud peapiirkonna lümfisõlmed.

Hirvlased tuleb valida järgmistest sihtrühmadest:

3.3.1 Tehistingimustes peetavate hirvlaste puhul:

- surnud/hukatud isendid (määratletakse kui tehistingimustes peetavate hirvlaste isendid, kes on leitud surnuna loomade pidamise suletud territooriumilt, transpordil tapamajja või tapamajas või kes on hukatud nende terviseseisundi/vanuse tõttu.);
- kliinilise leiuga/haiged isendid (määratletakse kui tehistingimustes peetavate hirvlaste isendid, kellel avalduvad ebanormaalse käitumise tunnused ja/või mootorikahäired ja/või kelle üldine terviseseisund on halb);
- tehistingimustes peetavate hirvlaste tapetud isendid, kes on tunnistatud inimtoiduks kõlbmatuks;
- eelkõige kogutakse proove eelpoolmainitud riskiloomadelt. Juhul, kui nende proovidega pole võimalik kogutavate proovide nõutavat arvu täita, võib proove koguda tervelt tapetud ja inimtoiduks kõlblikuks tunnistatud loomadelt (**punkti 3.3.1 uurimiste arv kokku: 10 - JVA** või lepingulised proovivõtjad või jahimehed).

3.3.2 Metsikute hirvlaste puhul:

- surnud/tapetud isendid (määratletakse kui looduses surnuna leitud hirvlaste isendid);
- liikluses hukkunud või kiskjate poolt tapetud hirvlaste isendid (määratletakse kui metsikute hirvlaste isendid, kes on saanud löögi maanteesõidukilt või rongilt või keda on rünnanud kiskjad);
- kliinilise leiuga/haiged isendid (määratletakse kui metsikute hirvlaste isendid, kellel vaatluse põhjal täheldatakse ebanormaalse käitumise tunnuseid ja/või mootorikahäireid ja/või kelle üldine terviseseisund on halb);
- kütitud metsikute hirvlaste inimtoiduks kõlbmatuks tunnistatud isendid;

- eelkõige kogutakse proove eelpoolmainitud riskiloomadelt. Juhul, kui nende proovidega pole võimalik kogutavate proovide nõutavat arvu täita, võib proove koguda tervete ulukite küttemise teel (**punkti 3.3.2 uurimiste arv kokku: 1000** - JVA või lepingulised proovivõtjad või jahimehed).

3.4 Salmonelloosid

Aastas uuritakse ligikaudu 1/5 lamba- ja kitsekarjadest. Uurimise skeem peab tagama, et viie aasta jooksul uuritakse kõik lamba- ja kitsekarjad (v.a karjad, milles peetakse loomi oma tarbeks). Toorpiima otseturustavad lamba- ja kitsekarjad uuritakse igal aastal.

Karjade valikul peab jälgima, et viiele aastale jaotatud kontrollprogramm hõlmaks kõiki lamba- ja kitsekarju, mille saadusi soovitakse turustada väljaspool farmi ja milles peetakse vähemalt 50 lammast (**uurimiste arv: 1117**).

Proovid kogutakse vastavalt tabelis toodud skeemile. Eraldi tuleb pidada arvestust lambakarjade, kitsekarjade ning segakarjade (lambad/kitsed koos) uurimiste kohta.

Loomade arv karjas	Uuritavate loomade arv
50-60	12
61-99	13
100 ja rohkem	14

Proovide jaotust vaata lisa 1 tabelis!

3.5 Schmallerbergi haigus

Uuritakse viroloogiliselt (PCR) surnud väärarenguga looted või talled, mille puhul on tegemist Schmallerbergi viiruse kahtlusega.

(**uurimiste arv: 25**)

4. LINNUD

4.1 Põllumajandusindude salmonelloosid

Proovid kogutakse:

- vähemalt 250 täiskasvanud linnust koosnevast sugukarjast:
  - o 5 paari sokiproove (või 2 koproproovi liitproovina) võetakse nelja nädala möödumisel lindude karja toomisest ning teist korda 2-3 nädalat enne lindude tapale viimist
- vähemalt 50 täiskasvanud linnust koosnevast munakarjast:
  - o liigi *Gallus gallus* munakarjast võetakse 2 koproproovi liitproovina 22 - 26 nädala vanustelt lindudelt
  - o teistelt põllumajanduslindudelt võetakse 2 koproproovi liitproovina 22 - 26 nädala vanustelt lindudelt ning teist korda 2 nädalat enne lindude tapamajja viimist
- muna- või aretuskarja viimise eesmärgil peetavatelt üle 72 tunni vanustelt noorlindudelt:
  - o koproproovid võetakse esimest korda 4 nädala vanustelt lindudelt ning teist korda 2 nädalat enne nende viimist sugu- või munakarja.
- vähemalt 50 linnust koosnevast broilerikarjast:
  - o liigi *Gallus gallus* broilerikarjadest uuritakse 1/3 tapmisele viidavatest karjadest. 2 paari sokiproove võetakse 2-3 nädala jooksul enne tapamajja viimist
  - o teiste põllumajanduslindude korral võetakse kõikidest karjadest 2 paari sokiproove 2-3 nädala jooksul enne tapamajja viimist.

Haudejaamas võetakse iga 16 nädala tagant proov igast sugukarjast pärinevate lindude koorumiskapist.

Sugu- ja munakarja toodud igast partiist võetakse kümnest erinevast juhuslikult valitud tibukarbist nõrku ja surnud tibusid, tibutolmu, allapanu. Proovid võib ühendada üheks koondprooviks (**uurimiste arv:760**)

Proovide jaotust vaata lisa 1 tabelis!

4.2 Lindude gripp

4.2.1 Teostatakse seroloogiline uuring. Seireprogrammi koostamisel juhinduti Komisjoni Otsuse 2010/367 EÜ I lisa sätestatud suunistest. Representatiivse proovivõtu aluseks on võetud munakanakarjad alates 50 linnust (kokku 117 lindlat). Ühel territooriumil ühele loomapidajale kuuluvad lindlad on loetud üheks lindlaks (kokku 102 lindlat). Valimisse valiti igast maakonnast ligikaudu 50% lindlatest.

Proovid kogutakse vastavalt tabelis toodud skeemile.

Lindude arv farmis	Võetavate proovide arv
50-99	8
100 ja rohkem	9

Antud skeemi kohaselt uurides on haiguse 30%-ne levimus karjas avastatav 95%-se tõenäosusega.

Kui linnufarmis peetakse linde mitmes erinevas lindlas, võetakse iga lindla kohta 5 proovi.

(uurimiste arv: 477)

4.2.2 Kütitud või püütud metslindudelt (70% proovidest veelindudelt ja 30% muudelt metslindudelt) kogutakse rändeperioodil kloaagi või hingetoru/suu/neelu tampooniproove virooloogiliseks uurimiseks. Surnud metslindudelt (eelistatavalt veelindudelt) kogutakse kloaagi või hingetoru/suu/neelu tampooniproove või organproove virooloogiliseks uurimiseks **(uurimiste arv: 200)**. Kogutakse organproove viiruse isoleerimiseks kanaembrüotes (uurimiste arv: 70*)
Vereseerumist HAI (uurimiste arv: 70*)

Punkti 4.2.1 proovide jaotus 2019. aastal

Maakond	Kodulindude uurimine 2019	
	Uuritavate linnufarmide arv	Võetavate proovide arv
HARJUMAA	5	45
HIIUMAA	1	9
IDA-VIRUMAA	2	18
JÕGEVAMAA	2	18
JÄRVAMAA	2	18
LÄÄNEMAA	2	18
LÄÄNE-VIRUMAA	3	27
PÕLVAMAA	2	18
PÄRNUMAA	7	63
RAPLAMAA	4	32
SAAREMAA	4	32
TARTUMAA	7	63
VALGAMAA	4	32
VILJANDIMAA	6	54
VÕRUMAA	2	18
KOKKU	53	477

5. HOBUSED

Vastavalt piiripunktide proovivõtu kavale, uuritakse imporditavad hobused INAN-le, kargtaudile ja malleusele **(10 proovi / 30 analüüsi)**.

6. KALAD

Seireprogrammi koostamisel tuleb juhinduda Komisjoni Otsuses 2001/183/EÜ ja Komisjoni Rakendusotsuses (EL) 2015/1554 sätestatud suunistest.

6.1 Viiruslik hemorraagiline septitseemia (VHS) ja kalade vereloomeorganite infektsioosne nekroos (IHN)

Igast tegevusloaga kalakasvandusest võetakse kaks korda aastas (kevad ja sügisel) eelkõige vikerforellidest (või teistest liikidest, mis on VHSi või IHNi viirusele vastuvõtlikud) 30 kala haigusetekiitaja määramiseks.

Proovivõtmise skeem: 30 kala (kokku) : 10 kala (ühes proovis) = 3 koondproovi

Antud skeemi kohaselt uurides on haiguse 10%-ne kontroll-levimus kasvanduses avastatav 95%-se tõenäosusega. Viiruse isoleerimine (**uurimiste arv: 16 farmi x 3 x 2 = 96 koondproovi**)*

6.2 Karpkala herpesviirus

Igast tegevusloaga kalakasvandusest võetakse üks kord aastas 30 karpkala haigusetekiitaja määramiseks.

Proovivõtmise skeem: 30 kala (kokku): 2 kala (ühes proovis) = 15 koondproovi

Antud skeemi kohaselt uurides on haiguse 5%-ne kontroll-levimus kasvanduses avastatav 95%-se tõenäosusega. Viiruse isoleerimine (**uurimiste arv: 2 farmi x 15 = 30 koondproovi**) *

Kalade proovid (punktid 6.1 ja 6.2)*

Maakond	Kalade proove uurimiseks VHSile ja IHNile	Kalade proove karpkala herpesviirusile
HARJUMAA	0	0
HIIUMAA	0	0
IDA-VIRUMAA	6	0
JÕGEVAMAA	6	15
JÄRVAMAA	12	0
LÄÄNEMAA	0	0
LÄÄNE-VIRUMAA	30	0
PÕLVAMAA	12	0
PÄRNUMAA	0	0
RAPLAMAA	6	0
SAAREMAA	18	0
TARTUMAA	0	15
VALGAMAA	0	0
VILJANDIMAA	0	0
VÖRUMAA	6	0
KOKKU	96	30

* 2019. a jooksul on planeeritud taudivaba staatuse taotlemine seirekavas osalenud kalakasvandustele. Juhul, kui taudivaba staatus saadakse, siis edaspidi võetakse proove üks kord aastas.

6.3 Läänemere kalade uuringud

Traallaevade lossimisel Miiduranna ja Dirhami sadamates kogutakse proovid merekaladest (kilo ja räim) uurimiseks viirusliku hemorraagilise septitseemia suhtes (**uurimiste arv: 30 koondproovi aastas**).

Kaaskirjale märgitakse kalade (kilo ja räime) püügipiirkond ja püügiruut, veetemperatuur, mis peab olema alla 14° C ja virooloogiline uuringuliik. Terved kalad mähitakse imavasse paberisse ja pannakse plastkottidesse, mis asetatakse soojusisolatsiooniga konteinerisse. Proovid saadetakse laborisse jahutatuna, koos piisava koguse jääga või muu jahutusainega. Proovi temperatuur

transpordi ajal ei tohi tõusta üle 10° C. Enne proovide saatmist tuleb võtta ühendust Veterinaar- ja Toidulaboratooriumiga Tartus tel 738 61111.

Proovivõtmise skeem:

Maakond	Sadam	Proovivõttude arv aastas	Kalade arv valimis (¹)	Koondproovide arv
Läänemaa	Dirhami	1 (kevad)	150	15
Harjumaa	Miiduranna	1 (sügise)	150	15

¹ Kalade arv koondproovis: 10

7. KARUSLOOMAD

Karusloomade seire liigisisel söötmisel

Komisjoni määruse (EL) nr 142/2011 (16 Lisa, III peatükk, IV jagu) nõuete täitmiseks uuritakse laboratoorselt neuroloogiliste sümptomitega aretusloomi TSE esinemise suhtes. PrPRES määramine. (uurimiste arv: 6)

8. KODU- JA METSLOOMAD

8.1 Marutaud

Kogutakse pea- või ajuproovid kõigilt marutaudikahtlastelt kodu- ja metsloomadel uurimiseks marutaudi viiruse esinemise suhtes immuunofluoresentsmeetodil (IFM). (uurimiste arv: 250)

II Söötade uurimine

1. *Salmonella spp*

Söödaproove võetakse bakterioloogiliseks uurimiseks. Proovid võetakse 11% söödakäitlejate juurest, kes on 1.12.2018 a seisuga riigi toidu- ja söödakäitlejate registrisse kantud kui määruse (EÜ) nr 183/2005 lisa 2 nõuete täitjad (546). Need on söödakäitlejad, kes tegelevad sööda tootmise, töötlemise, pakendamise, turuleviimise, veo, ladustamise, impordi ja ekspordiga, välja arvatud söötmisega. Vajadusel võetakse proovid teiste käitlejate juurest. Järelevalveametnikud teevad riskihindamise alusel valiku söödakäitlejatest, kelle ettevõttest võetakse proovid vastavalt proovivõtjuhendile.

Salmonella spp on söödas ebaühtlaselt jaotunud ja selleks, et hinnata sööda ohutust, tuleb võtta ühest söödapartiist teatud arv laborisse saadetavaid lõpp-proove. Proovide arv sõltub söödapartii suurusest ning võetakse vastavalt proovivõtjuhendile.

Imporditava sööda ohutuse hindamiseks võetakse proovid 8%-st eelmisel aastal imporditud partiide arvust (376 1.11.2018 seisuga).

Proove võtavad söötade valdkonna järelevalveametnikud. **Kontrollitavate partiide arv: 60 söödakäitlejate juurest ja lisaks 30 impordil. Prognoositav lõpp-proovide arv kokku: 110.**

2. Loomne proteiin

Söödaproovid võetakse uurimiseks Euroopa Nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001 alusel. Proovid võetakse ligikaudu 8%-st riigi söödaregistrisse kantud söödakäitleja (546) juurest. Järelevalveametnikud teevad riskihindamise alusel valiku söödakäitlejatest, kelle ettevõttest võetakse proovid vastavalt proovivõtjuhendile.

Imporditava sööda ohutuse hindamiseks võetakse proovid 3%-st eelmisel aastal imporditud partiide arvust (376 1.11.2018 seisuga).

Proove võtavad söötade valdkonna järelevalveametnikud. **Kontrollitavate partiide arv: 45 söödakäitlejate juurest ja lisaks 10 impordil.**

Tabel: Söödapartiide jaotus maakonniti

Maakond	<i>Salmonella spp</i> uuritavate söödapartiide arv söödakäitlejate juurest	Loomse proteiini proovid söödakäitlejate juurest
IDA-VIRUMAA	20	15
JÄRVAMAA		
JÕGEVAMAA		
LÄÄNE-VIRUMAA		
HARJUMAA		
RAPLAMAA		
PÄRNUMAA	20	15
SAAREMAA		
VILJANDIMAA		
LÄÄNEMAA		
HIIUMAA		
PÖLVAMAA	20	15
TARTUMAA		
VALGAMAA		
VÖRUMAA		
IMPORT		
KOKKU	90	55

III Loomsed kõrvalsaadused

Proovid loomsetest kõrvalsaadustest võetakse uurimiseks komisjoni määruse (EL) nr 142/2011 alusel, eelkõige selle määruse XVI Lisa „Ametlik kontroll“ täitmiseks.

Proovide arv ja jaotus lähtub järgmistest põhimõtetest:

- I ja II kategooria loomsete kõrvalsaaduste töötlemisettevõttest, kus tooted märgistatakse püsिमärgistusainega (glütserooltriheptanaadiga), võetakse lõpp-tootest (lihakondijahust) aastas üks kord järelevalve raames proov püsिमärgistusaine sisalduse uurimiseks;
- söödamaterjali või lemmikloomatoitu, mullaparandusainet või orgaanilist väetist, komposti, biogaasi või töödeldud sõnnikut tootvast ettevõttest võetakse lõpp-tootest (biogaasi puhul käärimisjääkidest) aastas üks kord järelevalve raames proov *Salmonella spp* esinemise uurimiseks (üks proov võetakse 5st osaproovina);

Proovide (ja osaproovide) arv kokku:

1. Püsिमärgistusaine (glütserooltriheptanaat) sisaldus

1.1 I kategooria lihakondijahust (proovide arv: 1).

1.2 II kategooria lihakondijahust (proovide arv: 2)

Kokku proovide arv: 3

2. Salmonella spp esinemine 25 grammis 5-s osaproovis

2.1 proov söödamaterjalist (proovide arv: 1; osaproovide arv $1 \times 5 = 5$)

2.2 proov mullaparandusainest/orgaanilisest väetisest (proovide arv: 2; osaproovide arv $2 \times 5 = 10$)

2.3 proov biogaasi käärimisjääkidest (proovide arv: 4; osaproovide arv: $4 \times 5 = 20$)

2.4 proov kompostist/töödeldud sõnnikust (proovide arv: 9; osaproovide arv: $9 \times 5 = 45$)

2.5 proov lemmikloomatoidust (proovide arv: 13; osaproovide arv: $13 \times 5 = 65$)

Kokku proovide arv: 29

Kokku osaproovide arv: $29 \times 5 = 145$

Tabel: Proovide arvud maakondade ja käitlemisettevõtete kaupa:

Maakond	Proovivõtukoht	Proovivõtu objekt	Proovide arv	Osaproovide arv	Asnalüüsitav näitaja
Harjumaa	Tuhala Bio OÜ	kompost/töödeldud sõnnik	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS	kompost	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	Vanaklooga OÜ	kompost/töödeldud sõnnik	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	HKScan Estonia OÜ, lemmikloomatoidu tootmine	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>
Jõgevamaa	Kobrit OÜ	kompost/töödeldud sõnnik	1	5	<i>Salmonella spp</i>
Järvamaa	Oisu Biogaas OÜ	biogaasi käärimisjääk	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	Aravete Biogaas OÜ	biogaasi käärimisjääk	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	Väätsa Prügila AS	kompost	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	Sirloin OÜ	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>
Läänemaa	OÜ Preemia	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	Snakit Foods OÜ	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>
Lääne-Virumaa	AS Vireen	lihakondijahu	1	1	Püsimürgistusaine
	HKScan Estonia AS, töötlemisettevõte	lihakondijahu	1	1	Püsimürgistusaine
		mullaparasitüüs	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	Vinni Biogaas OÜ	biogaasi käärimisjääk	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	OÜ Pandivere LT	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	AS OG Elektra tootmine, külmuhoone	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	AS OG Elektra tootmine, kulinaariatsehh	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	OÜ Lihakarn	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>
HKScan Estonia AS, lemmikloomatoidu tootmine	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>	
Pärnumaa	Alosa OÜ	söödamaterjal	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	Matogard OÜ	kompost/töödeldud sõnnik	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	Paikre OÜ	kompost	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	OÜ Lahekala	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	OÜ Karjamõisa	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>
Saaremaa	Saaremaa Lihatootustus OÜ	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	AS Kuressaare Veevärk	kompost/biogaasi käärimisjääk	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	OÜ Saare Fishexport	lemmikloomatoit	1	5	<i>Salmonella spp</i>
Tartumaa	Tartu Biogaas OÜ	biogaasi käärimisjääk	1	5	<i>Salmonella spp</i>
	AS Keskkonnateenused	kompost	1	5	<i>Salmonella spp</i>
Valgamaa	Atria Eesti AS	mullaparasitüüs	1	5	<i>Salmonella spp</i>
		lihakondijahu	1	1	Püsimürgistusaine

IV Vaktsineerimised

1. Marutaud.

1.1. Profülaktiliselt koerad ja kassid vastavalt põllumajandusministri 20. novembri 2000. a määruses nr 67 "Marutaudi tõrje eeskiri" sätestatule.

1.2. Põllumajanduslooma(de) kohustuslik vaktsineerimine ohustatud loomakasvatustevõttes (ehitises) juhul, kui mõni loom antud ehitises on olnud otseses kontaktis marutaudi haige või marutaudikahtlase loomaga.

---

*Uurimised tuleb eelnevalt kooskõlastada VTA ja VTLiga

Lisad:

Lisa 1: Salmonellooside proovid 2019

Maakond	Veised		Sead		Lambad, kitsed		Põllumajanduslinnud	
	Uuritavate karjade arv	Võetavate proovide arv	Uuritavate karjade arv	Võetavate proovide arv	Uuritavate karjade arv	Võetavate proovide arv	Uuritavate karjade arv	Võetavate proovide arv
HARJUMAA	8	140	1	14	4	56	250	500
HIIUMAA	3	68	0	0	5	68	0	0
IDA-VIRUMAA	3	70	1	14	3	41	6	12
JÕGEVAMAA	6	136	2	28	2	28	0	0
JÄRVAMAA	9	220	1	14	4	55	0	0
LÄÄNEMAA	2	34	1	14	3	42	6	30
LÄÄNE-VIRUMAA	10	242	5	70	4	56	33	66
PÕLVAMAA	5	103	2	28	5	70	3	6
PÄRNUMAA	13	304	1	14	9	124	5	10
RAPLAMAA	7	100	1	14	6	81	6	12
SAAREMAA	9	226	2	28	14	192	0	0
TARTUMAA	6	126	2	28	5	70	29	58
VALGAMAA	4	101	1	12	3	42	21	42
VILJANDIMAA	9	191	3	42	5	68	8	16
VÕRUMAA	7	147	2	28	9	124	4	8
KOKKU	101	2208	25	348	81	1117	371	760

Lisa 2 Sigade ehitised ja uuritavate loomade arv punktide 2.2.1, 2.2.2 ja 2.4.2.1 täitmiseks

Tegevuskoha number	Sigade arv	Proove 2019 ühel võtmiskorral	Tegevuskoha maakond	Tegevuskoha vald/linn	Tegevuskoha registreerija ärinimi
EE223	1944	29	HARJU MAAKOND	KIILI VALD	OÜ PIHLAKA FARM
EE204	2406	29	HARJU MAAKOND	KOSE VALD	OÜ TRIIGI SEAKASVATUS
EE4367	2544	29	HARJU MAAKOND	KOSE VALD	OSAÜHING VALDEREKS
EE257	7387	29	HARJU MAAKOND	KUUSALU VALD	OÜ KÜÜNI FARM
EE250	12752	29	HARJU MAAKOND	KUUSALU VALD	OSAÜHING HINNU SEAFARM
EE18782	8	8	HIIU MAAKOND	HIIUMAA VALD	
EE4499	2	2	IDA-VIRU MAAKOND	ALUTAGUSE VALD	
EE15438	27	17	IDA-VIRU MAAKOND	LÜGANUSE VALD	HILLAR MURULA
EE794	100	25	IDA-VIRU MAAKOND	LÜGANUSE VALD	OSAÜHING SIGWAR
EE2387	524	28	IDA-VIRU MAAKOND	TOILA VALD	OÜ ONTIKA TALU
EE630	3431	29	IDA-VIRU MAAKOND	LÜGANUSE VALD	OSAÜHING SIGWAR
EE19689	2	2	JÕGEVA MAAKOND	MUSTVEE VALD	ANNE -MARIE NÖMM
EE364	3	3	JÕGEVA MAAKOND	JÕGEVA VALD	SERGEI SOOME
EE651	35	18	JÕGEVA MAAKOND	JÕGEVA VALD	RANNE JÄME PÕLDARI TALU
EE119	258	27	JÕGEVA MAAKOND	PÕLTSAMAA VALD	PAJU SIGALA OÜ
EE4541	1688	29	JÕGEVA MAAKOND	PÕLTSAMAA VALD	OÜ DOGSPORT
EE1531	2581	29	JÕGEVA MAAKOND	PÕLTSAMAA VALD	LAVETO OÜ
EE404	3209	29	JÕGEVA MAAKOND	PÕLTSAMAA VALD	SAIMRE SEAKASVATUSE OSAÜHING
EE469	4067	29	JÕGEVA MAAKOND	PÕLTSAMAA VALD	OSAÜHING KAUBI FARMID
EE582	4303	29	JÕGEVA MAAKOND	JÕGEVA VALD	OSAÜHING MARKILO
EE411	9496	29	JÕGEVA MAAKOND	JÕGEVA VALD	ATRIA FARMID OÜ
EE4516	5	5	JÄRVA MAAKOND	JÄRVA VALD	
EE4519	14	14	JÄRVA MAAKOND	JÄRVA VALD	ABENORA OÜ
EE780	715	28	JÄRVA MAAKOND	TÜRI VALD	RAKVERE FARMID AKTSIASELTS
EE299	1039	29	JÄRVA MAAKOND	JÄRVA VALD	OSAÜHING PÄIDLA
EE187	35	18	LÄÄNE MAAKOND	LÄÄNE-NIGULA VALD	OSAÜHING KAMBEKOR PUIT
EE130	376	28	LÄÄNE MAAKOND	LÄÄNE-NIGULA VALD	OÜ LINNAMÄE PEEKON
EE140	975	28	LÄÄNE MAAKOND	LÄÄNE-NIGULA VALD	OSAÜHING FAZENDA
EE4539	1	1	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VINNI VALD	
EE2707	3	3	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	TAPA VALD	ARVI LILLEPEA LILLEPERE TALU
EE4292	3	3	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VIRU-NIGULA VALD	

EE4529	30	19	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	HALJALA VALD	OSAÜHING ANNIKVERE TALU
EE4421	41	21	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	RAKVERE VALD	KARUSAARE MAHETALU OSAÜHING
EE114	94	26	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	KADRINA VALD	RAIT KAASIK
EE414	128	26	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VINNI VALD	MÄIDU MAURUS
EE449	251	27	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VINNI VALD	KARMO JÜRGENSON
EE300	494	28	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	TAPA VALD	OSAÜHING TUNGALTERA
EE4545	509	28	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	TAPA VALD	OSAÜHING VIRU MÖLDER
EE1089	607	28	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	KADRINA VALD	VIRU PEEKON OÜ
EE733	703	28	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VINNI VALD	OSAÜHING VINIMEX
EE4383	1010	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	TAPA VALD	OÜ FAMULOR
EE4544	1211	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	TAPA VALD	OSAÜHING KIRRO
EE581	1394	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VINNI VALD	OSAÜHING VINIMEX
EE304	1635	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VINNI VALD	OSAÜHING VINIMEX
EE1472	1768	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VINNI VALD	OSAÜHING KUPNA MÕIS
EE4226	1820	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VINNI VALD	RAKVERE FARMID AKTSIASELTS
EE4394	1897	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VÄIKE-MAARJA VALD	OÜ PIIBE PIG
EE1010	1899	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VINNI VALD	OSAÜHING KUPNA MÕIS
EE1021	1993	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	RAKVERE VALD	OSAÜHING VINIMEX
EE1020	1995	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VINNI VALD	OSAÜHING VINIMEX
EE4335	2025	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	TAPA VALD	OSAÜHING HANVAL GRUPP
EE760	2681	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	TAPA VALD	ERMO SEPA TALU
EE571	3539	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	HALJALA VALD	OSAÜHING OLEG GROSSI TALU
EE1060	4531	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	TAPA VALD	OSAÜHING MARKILO
EE1079	5456	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VÄIKE-MAARJA VALD	OSAÜHING KÖPSTA SEAFARM
EE1012	7023	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	VÄIKE-MAARJA VALD	OSAÜHING SF PANDIVERE
EE1473	7530	29	LÄÄNE-VIRU MAAKOND	TAPA VALD	OSAÜHING NURKSE SEAFARM
EE4411	18	18	PÕLVA MAAKOND	KANEPI VALD	NIPI SEAFARM OÜ
EE4164	650	28	PÕLVA MAAKOND	KANEPI VALD	OSAÜHING JÄRELVANKER
EE2624	941	28	PÕLVA MAAKOND	RÄPINA VALD	RIINITALO OÜ
EE454	1073	29	PÕLVA MAAKOND	RÄPINA VALD	PUNNI AGRO OÜ
EE1715	1749	29	PÕLVA MAAKOND	PÕLVA VALD	RAKVERE FARMID AKTSIASELTS
EE4275	2902	29	PÕLVA MAAKOND	PÕLVA VALD	RAKVERE FARMID AKTSIASELTS
EE802	5556	29	PÕLVA MAAKOND	RÄPINA VALD	HAAMERI TALU
EE452	7047	29	PÕLVA MAAKOND	KANEPI VALD	ATRIA FARMID OÜ

EE4024	9794	29	PÕLVA MAAKOND	PÕLVA VALD	RAKVERE FARMID AKTSIASELTS
EE4534	2	2	PÄRNU MAAKOND	LÄÄNERANNA VALD	
EE2925	9	9	PÄRNU MAAKOND	SAARDE VALD	MÄLGANDI TALU
EE6438	9	9	PÄRNU MAAKOND	PÕHJA-PÄRNUMAA VALD	
EE2951	75	23	PÄRNU MAAKOND	PÄRNU LINN	TIIT EENSALU
EE501	5563	29	PÄRNU MAAKOND	LÄÄNERANNA VALD	OSAÜHING LÖPE AGRO
EE776	2	2	RAPLA MAAKOND	RAPLA VALD	ILME LEE NURME TALU
EE8304	3	3	RAPLA MAAKOND	RAPLA VALD	MALLE LEE AUSI TALU
EE4546	1902	29	RAPLA MAAKOND	KEHTNA VALD	AKTSIASELTS VALJALA SÕODATEHAS
EE1130	1903	29	RAPLA MAAKOND	KEHTNA VALD	FRANK KUTTER FARMID OÜ
EE10081	7038	29	RAPLA MAAKOND	RAPLA VALD	OSAÜHING RAIKKÜLA SEAKASVATUS
EE1729	701	28	SAARE MAAKOND	SAAREMAA VALD	VALJALA SEAKASVATUSE OSAÜHING
EE545	1937	29	SAARE MAAKOND	SAAREMAA VALD	OSAÜHING ÄÄRE SEAKASVATUS
EE4344	2903	29	SAARE MAAKOND	SAAREMAA VALD	OSAÜHING SAARE PEEKON
EE4071	2996	29	SAARE MAAKOND	SAAREMAA VALD	VALJALA SEAKASVATUSE OSAÜHING
EE502	4248	29	SAARE MAAKOND	SAAREMAA VALD	VALJALA SEAKASVATUSE OSAÜHING
EE505	4308	29	SAARE MAAKOND	SAAREMAA VALD	OSAÜHING OSS
EE661	5580	29	SAARE MAAKOND	SAAREMAA VALD	OSAÜHING ÄÄRE SEAKASVATUS
EE515	6261	29	SAARE MAAKOND	SAAREMAA VALD	OSAÜHING SAARE PEEKON
EE431	6	6	TARTU MAAKOND	TARTU VALD	PORKNA TALU
EE2988	10	10	TARTU MAAKOND	PEIPSIÄÄRE VALD	SULEV KIRSIP SAVIKOJA TALU
EE2227	19	19	TARTU MAAKOND	TARTU VALD	JÜRI ASPRI VESKI
EE121	28	28	TARTU MAAKOND	TARTU VALD	EESTI TÕUSIGADE ARETUSÜHISTU OÜ KÄRSS-JORSS
EE1252	861	28	TARTU MAAKOND	ELVA VALD	OÜ VARNJA FARMID
EE4282	1490	29	TARTU MAAKOND	PEIPSIÄÄRE VALD	JAMPO SEAKASVATUSE OÜ
EE791	1810	29	TARTU MAAKOND	TARTU VALD	OÜ FRIENDSLAND
EE3891	2905	29	TARTU MAAKOND	PEIPSIÄÄRE VALD	OSAÜHING VIRU AGRO
EE1205	4237	29	TARTU MAAKOND	TARTU VALD	ATRIA FARMID OÜ
EE453	7225	29	TARTU MAAKOND	ELVA VALD	
EE18502	3	3	VALGA MAAKOND	OTEPÄÄ VALD	
EE13058	4	4	VALGA MAAKOND	TÕRVA VALD	VELLO PRUUS
EE2525	9	9	VALGA MAAKOND	TÕRVA VALD	ENN PÕRK

EE1313	13	13	VALGA MAAKOND	TÕRVA VALD	TOIVO TAMMISAAR
EE2890	18	18	VALGA MAAKOND	TÕRVA VALD	
EE1628	26	16	VALGA MAAKOND	VALGA VALD	KUIDO KÕVASK
EE333	30	19	VALGA MAAKOND	TÕRVA VALD	JÜRI SIIG
EE25816	41	21	VALGA MAAKOND	OTEPÄÄ VALD	EDA KUHI
EE1126	16	16	VILJANDI MAAKOND	MULGI VALD	TIHASE TALU
EE2119	69	69	VILJANDI MAAKOND	VILJANDI VALD	RAKVERE FARMID AKTSIASELTS
EE786	204	28	VILJANDI MAAKOND	VILJANDI VALD	VADI TALU
EE578	213	27	VILJANDI MAAKOND	VILJANDI VALD	RAKVERE FARMID AKTSIASELTS
EE497	390	28	VILJANDI MAAKOND	VILJANDI VALD	TÄSSI TALU
EE4329	756	28	VILJANDI MAAKOND	MULGI VALD	TEMPO PÕLLUMAJANDUS OÜ
EE638	855	28	VILJANDI MAAKOND	VILJANDI VALD	SAIMRE SEAKASVATUSE OSAÜHING
EE4241	1566	29	VILJANDI MAAKOND	MULGI VALD	TEMPO PÕLLUMAJANDUS OÜ
EE500	2639	29	VILJANDI MAAKOND	VILJANDI VALD	RAKVERE FARMID AKTSIASELTS
EE1440	3161	29	VILJANDI MAAKOND	MULGI VALD	KIVISALU CAPITAL OÜ
EE1460	4826	29	VILJANDI MAAKOND	VILJANDI VALD	SAIMRE SEAKASVATUSE OSAÜHING
EE1471	6607	29	VILJANDI MAAKOND	VILJANDI VALD	SAIMRE SEAKASVATUSE OSAÜHING
EE1433	8689	29	VILJANDI MAAKOND	VILJANDI VALD	ATRIA FARMID OÜ
EE1470	53745	29	VILJANDI MAAKOND	VILJANDI VALD	RAKVERE FARMID AKTSIASELTS
EE4215	11	11	VÕRU MAAKOND	VÕRU VALD	
EE14874	17	17	VÕRU MAAKOND	RÕUGE VALD	PILLE KONDRATJEVA
EE14652	82	25	VÕRU MAAKOND	ANTSLA VALD	KÕRTSIJÜRI TALU
EE1532	196	26	VÕRU MAAKOND	RÕUGE VALD	ARVI UMBLEJA SIBERI TALU
EE10235	219	27	VÕRU MAAKOND	RÕUGE VALD	OÜ TÕMBU
EE2312	348	28	VÕRU MAAKOND	VÕRU VALD	JAAGUMÄE OÜ
EE2311	1135	29	VÕRU MAAKOND	VÕRU VALD	JAAGUMÄE OÜ
EE2310	1917	29	VÕRU MAAKOND	VÕRU VALD	JAAGUMÄE OÜ
EE1475	8478	29	VÕRU MAAKOND	ANTSLA VALD	RAKVERE FARMID AKTSIASELTS
	302241	2989			